
Nový rok VŠ: méně přijatých, zápisné, reforma

Nový rok VŠ: méně přijatých, zápisné, reforma

PRAVO

21.9.2012 Právo Strana 16 Studium, autor: Jiří Mach

V říjnu začne pro stovky tisíc studentů nový akademický rok. Letos poprvé by se měl kvůli intervenci seshora výrazně snížit počet přijatých studentů. Přesné údaje zatím nejsou k dispozici, ale ministerstvo při letošním snížení výdajů na přijaté uchazeče doporučilo veřejným školám přijmout o deset procent uchazečů méně.

Na celkovém počtu vysokoškoláků se to však podle ministra školství Petra Fialy nijak neodrazí, protože schodek podle něj spolknou soukromé školy.

Letošní akademický rok bude zřejmě posledním ve starém taláru a také to bude akademický rok živých diskusí na ožehavé téma – reforma terciárního vzdělávání. Ministerstvo školství totiž připravilo řadu systémových opatření, o kterých chce jednat a některé z nich už do příštího akademického roku prosadit.

Nostalgicky budou na tento rok vzpomínat především studenti, kteří si naposledy mohou užít studium bez poplatku.

Letos na jaře návrh ministerstva školství na zavedení školného ve výši kolem 20 tisíc korun ročně vyvolal studentské bouře. Desítky tisíc studentů během Týdne neklidu zaplavily ulice a vydupaly si zrušení záměru. Nato byl poplatek přejmenován na zápisné, které má být podstatně nižší. Stále není jeho výše jasná, ale zatím se diskutuje o částce kolem pěti šesti tisíc korun ročně.

I zápisné by ovšem mohlo studenty vyhnat do ulic, už nyní se jejich reprezentacím nelíbí, že by měli zápisné platit všichni, včetně těch, kteří byli na školu přijati při vědomí, že žádný speciální poplatek platit nebudou. O tom, na koho se bude zápisné vztahovat, rozhodnou právní analýzy a ministr. Ani ten neočekává, že by zápisné mohlo projít bez problémů.

S ohledem na citlivost tématu chce Fiala připravit pojistky, které by kromě už existujících stipendií zaručily, že se zápisné nestane nikomu překážkou ve studiu. Uvažuje například o tom, že některé sociální skupiny by byly od zápisného rovnou osvobozeny, a o zavedení státem garantované půjčky studentům na pomoc se životními náklady apod.

Studenty však nejvíce dráždí zkušenosti ze zahraničí, kde v několika případech došlo k tomu, že se zápisné po svém zavedení začalo libovolně navyšovat. Kvůli této obavě chce Fiala konkrétní částku zasadit do zákona, aby ji nemohl měnit samostatný úřad, ale jen parlament.

Větší podporu pro své kroky očekává ministr při přípravě druhé části vysokoškolské reformy. Rád by si pro rozsáhlé změny získal přízeň opozice, zejména však reprezentací vysokých škol, s kterými už tento měsíc začal o možných variantách jednat.

Jedním z bodů reformy je změna v akreditačním systému. Za současného stavu Akreditační komise nestihá kontrolovat všechny jednotlivé obory a zvažuje se tedy, že si každá škola bude vytvářet vlastní hodnocení. Akreditační komise by pak jen dohlížela na dodržování nastavených kritérií.

Boj o autonomii?

V reformě se má ale pracovat také se způsobem ustanovování profesur, což je nyní zcela v kompetenci jednotlivých škol, a zavádění prvků kvality na školách.

V souvislosti s reformou se hovoří i o změně fungování rad VŠ, což může být rovněž rozbuškou pro nepokoje. Poslední návrh zapůsobil na akademiky jako rudý hadr na býka. Podle návrhu se měla vpustit do rad VŠ politická

reprezentace, což představitelé VŠ vnímali jako snahy o nabourání autonomie akademické půdy posvěcenou staletou tradicí.

Jak se diskuse nad tématy bude posouvat, zůstává otázkou, ale vzhledem k opatrnosti emeritního rektora Masarykovy univerzity Fialy lze očekávat, že změny nebudou revoluční a mohly by kantorům vyhovovat.

Počet VŠ a studentů

Typ školy Počet Přihlášení Přihlášení v %

Veřejné školy 26 289 720 87

Soukromé 46 42 673 12,8

Státní 2 633 0,2

Celkem 74 333 026 100

Pozn.: Údaje se vztahují k datu 19. 9. 2012, kdy ještě školy neměly kompletní seznamy zapsaných studentů. Konečný počet se navýší o desítky tisíc.

Studenty dráždí zkušenosti ze zahraničí, kde došlo k tomu, že se zápisné začalo navyšovat